

Leden van de Haagse Gemeenteraad, dossierhouders Eurojust

Den Haag, 13 april 2011.

Onderwerp: Servituten Eurojust.

Geachte raadsleden,

Gisteren, 12 april 2011, heb ik mijn tijd nuttig doorgebracht in het Nationaal Archief. Naar aanleiding van de notitie van Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn (hierna Pels Rijcken) welke melding maakt onder 2.11 van het overdoen in vol en onbezwaard eigendom van het noordelijk gedeelte van Park Zorgvliet aan de gemeente Den Haag. Dit zou gebeurd zijn bij besluit van toewijzing van 17 januari 1951, waarvan een afschrift is ingeschreven in het kadaster in Register Hypotheken van januari 1951.

Om na te gaan of er wellicht meldingen gemaakt zouden zijn van oude erfdienstbaarheden in de notulen van vergaderingen door de commissie van de Wet op de Materiële Oorlogsschade, heb ik de mappen opgevraagd. Ik heb de notulen doorgenomen van de vergaderingen tussen 26 september 1950 tot half maart 1951 en heb daar niets kunnen vinden omtrent de overdracht van het noordelijk gedeelte van park Zorgvliet. De verwijzing kan dus óf een typefout in de brief zijn, of een verwijzing die niet onder de wet op de Materiële oorlogsschade heeft plaatsgevonden. Hier dient naar mijn mening zorgvuldig gehandeld te worden!

Naar mijn bescheiden mening is er door de commissie Materiele Oorlogsschade niet in concreto over deze kwestie gesproken, of het zou in een algemene regel hebben moeten zijn of iets als een hamerstuk gewees moeten zijn. Ik heb niets van dit alles aangetroffen.

De agenda maakt gedateerd 17 januari 1951 melding van een vijftal te bespreken kwesties, geen van allen gelegen in het Haagse Zorgvliet. Wellicht is het raadzaam om het Register Hypotheken 4 deel 3030 nummer 128 hierop nader na te slaan. Overigens heeft het nalezen van de notulen mij eens te meer doen beseffen dat de Wet op de materiële oorlogsschade slechts gericht was op het afwikkelen van schadeposten om wederopbouw mogelijk te maken. Niet om rechtsherstel te bevorderen.

De hele brief van Pels Rijcken ademt een sfeer uit van gedegen naar een voor gemeentewege passende oplossing. Er is geen enkele moeite gedaan 'het naadje van de kous te willen weten' inzake de servituten. Laat staan dat er over het begrip oorlogsrecht is nagedacht. Te gemakkelijk is gekozen voor het 'vernietigende effect' van het recht tijdens de Duitse bezetting. Voorbijgaand aan het feit dat hierna vele andere overrullende andere beslissingen in dit soort kwesties zijn genomen. Er is geen enkele poging gedaan, dit ook maar enigszins na te willen gaan. Tijdens de laatste vergadering heb ik dan ook verzocht een deskundige op het gebied van oorlogsrecht een en ander na te laten gaan. Ik doe dat verzoek nogmaals en met redenen omkleed.

Als leek ben ik een aantal onroerend goed zaken als gevolg van vervreemding door de Tweede Wereldoorlog na gegaan. Hierbij stuitte ik op de navolgende adviezen, waarvan ik

met klem adviseer deze na te gaan inzake het overdoen van het noordelijk gedeelte van Park Zorgvliet. Hierover moet een en ander terug te vinden zijn.

1.

De afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor Rechtsherstel heeft met inschakeling van vele notarissen bereikt dat het grootste deel (circa 90%) van het rechtsherstel met betrekking tot onroerende goederen en hypotheek minnelijk, dus zonder inschakeling van de afdeling Rechtspraak is geschied. 'De akten van minnelijk rechtsherstel, die ook de juridische gevolgen en eventuele verrekeningen regelden, werden opgemaakt door notarissen, goedgekeurd door de afdeling Onroerende Goederen en ingeschreven te hypotheekkantore. Het archief van de Afdeling Onroerende Goederen is volledig bewaard'.

2.

De "Niederländische Grundstückverwaltung (NGV) ook wel genaamd Nederlandse Administratie van Onroerende Goederen was een stichting opgericht op 16 augustus 1941. Het doel van de stichting was het verkrijgen, vervreemden en beheren van grondbezit en onroerende rechten, in het bijzonder het vervullen van de haar bij verordening 154/1941 van de Rijkscommissaris opgedragen taak. Op grond van deze verordening moesten alle Joodse onroerende goederen en hypotheek bij NGV worden aangemeld. In 1944 heeft de speciaal daartoe opgerichte Landelijke Hypotheekbank NV alle hypotheek van NGV overgenomen. Pas in 1947 werden deze beheren geconcentreerd bij het Bureau Bijzondere Beheren van het NBI. Alle stukken berusten in het Algemeen Rijksarchief. Onder nummer 531 zijn de vonnissen van de afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel inzake teruggave van onroerende goederen, 1949-1953. Wellicht kan ook dit worden nagegaan inzake Zorgvliet.

3.

Bij het ministerie van Algemene oorlogsvoering 1942-1969 zijn in het Algemeen Rijksarchief onder nummer 2360-2361 stukken te vinden betreffende de handhaving, wijziging, toepassing, verlenging van de termijn en afschaffing van bezettingsmaatregelen te vinden. (1945- 1969). Het lijkt me dat hierin zaken rond de tankwal te vinden zijn.

4.

Ook is het wellicht raadzaam om 313.20 'oorlogsrecht ten aanzien van goederen' na te gaan. Hierin vind u wetgeving inzake oorlogsschade, stukken betreffende de wetgeving in Nederland inzake oorlogsschade, de totstandkoming van de Wet materiele oorlogsschaden etc. aan. Deze archiefblokken kunt u vinden bij het ministerie van Buitenlandse Zaken archiefblok 1 departementale archieven ministerie BuZa, code 3, 1945-1954.

5.

Maar wellicht zijn er ook zaken te vinden bij het ministerie van Financiën (ook zij leverden immers mankracht aan de wet materiele oorlogsschade) Via de algemene index van het ministerie zijn hoofdrubrieken bepaald. Bijvoorbeeld hoofdrubriek 0118 wat is gewijd aan 'Bijzondere maatregelen, beslissingen etc. in verband met den oorlog, oorlogsgevaar of ander buitengewone omstandigheden'. Maar ook nummer 011827 over oorlogsrecht met onder meer Herstel Rechtsverkeer, Rechtsherstel etc.,

6.

Onder de afdeling Kabinet van ditzelfde ministerie is een gerubriceerd archief. De periode 1952- 1975 bestaat uit onderwerpsgewijs en zaaksgewijs geordende stukken. Het bevat stukken betreffende het naoorlogse rechtsherstel.

7.

Het archief van Financiën, directie bewindsvoering 1945-1953 bevat stukken op vrijwel alle aspecten van de naoorlogse afwikkeling van de Tweede Wereldoorlog. Het dossier betrekking hebbende op individuele gevallen zijn vrijwel alle vernietigd. Wel zijn er afschriften van de uitgaande stukken en beschikkingen van het ministerie bewaard gebleven en te raadplegen. (Is ook toegankelijk op naam van geadresseerde).

8.

Afsluitend wil ik graag verwijzen naar de jurisprudentie. De Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel is gepubliceerd in het Tijdschrift Tribunalen in Nederland en andere naoorlogse rechtspraak (1946-1950) en het tijdschrift Rechtsherstel (1950-1957) . Ongeveer 10% van de uitspraken is gepubliceerd. Register en tijdschriften worden bewaard in de bibliotheken van de Ministeries van Financiën en van Justitie, het Rijksinstituut voor oorlogsdocumentatie en de Koninklijke Bibliotheek.

Even een snelle bloemlezing om met een aantal mogelijkheden te komen tot het verkrijgen van meer informatie. Het gemak waarmee nu door wethouder De Jong aanvaart dat de consequenties van genomen besluiten door de toenmalige Duitse bezetter nu nog letterlijk slagkracht hebben op de huidige tijd zijn een stad van internationale recht en vrede onwaardig. De uitkomst in de toekomst zou kunnen zijn dat het door de wethouder eerder gestelde klopt, maar dan pas nadat alles uit de kast gehaald is en gedegen onderzoek heeft plaatsgevonden .

Tijdens de raad van 14 april 2011 zal ik dan ook een motie indienen om te komen tot een onderzoek door een deskundige oorlogsrecht. Ik wilde u echter deze achtergrondinformatie niet onthouden.

Met vriendelijke groet

Ingrid Gyömörei
Fractievoorzitter SP.